

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мария Желязкова,
секция „Публични политики и социални промени“
Институт по философия и социология, БАН

относно трудовете на д-р Теодора Пенева, участник в конкурс за академичната длъжност „доцент”, обявен от ИИИ-БАН за нуждите на секция „Макроикономика”, в професионално направление 3.8 Икономика по „Бедност и социална защита“, обнародван в ДВ бр.44/19.05.2023 г.

1. Общо описание на представените материали

Д-р Теодора Пенева е единствен кандидат за посочения конкурс и нейните научни интереси, постижения и научен профил изцяло съответстват на изискванията на конкурса.

Д-р Пенева участва в конкурса с: 3 самостоятелни монографии, една от които е хабилитационният труд „Енергийната бедност в България: измерения и фактори“, издадена 2022; друга е от 2021г., „Иновативен модел на патронажната грижа в България“, а третата „Измерване на енергийната бедност в България“, издадена също през 2021г., е на основата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор", както и с 5 статии, свързани с тематиката на енергийната бедност, от които 2 на английски език в научни издания, индексирани в SCOPUS и други две в научно издание, индексирано в ERIH+ .

В количествено отношение тези публикации покриват и надвишават изискванията, поставени в Закона за развитие на академичния състав и свързаните с него правилници, както и допълнителните изисквания на ИИИ – БАН.

Публикациите съчетават задълбочен теоретичен анализ, широк обхват от емпирични данни, преглед и обсъждане на съществуващи политически мерки, ясно фокусирани предложения за подобрения и препоръки.

Представените за участие в конкурса публикации са ясно разграничени от публикации, използвани за покриване на минималните изисквания за „доктор“ и „главен асистент“

2. Обща характеристика на научната и научно-приложна дейност

В структурата на общата академична дейност на д-р Пенева ясно преобладава научно-изследователската работа. Представените публикации демонстрират научна дейност със значителен мащаб, интензивност и дълбочина на изследванията.

Основен център е изключително актуалния проблем за енергийната бедност. На основата на широко и задълбочено познаване на съществуващи практики и теоретични разработки в областта, д-р Пенева анализира различни методи за нейното измерване, прилага ги към българската ситуация, обсъжда тяхната адекватност и формулира ясни предложения.

Същевременно, монографията, посветена на патронажната грижа у нас прави преглед, анализ и препоръки относно домашния социален патронаж в България.

Наред с публикациите, Теодора Пенева участва с доклади в множество международни и национални научни форуми, както и в различни научно изследователски проекти и социологически изследвания. Тя е поканена и участва в Комисия за енергийна ефективност и енергийна бедност към КСЕЗС на Министерски съвет, в работна група за разработване на ЗИД към ЗЕ и Наредба за определяне на условията, реда и критериите за определяне на енергийно бедни домакинства в периода, с експертизи към Икономическия и социален съвет на РБ във връзка с водната, енергийната и мобилна бедност. Тези дейности, от една страна, са признание за това, че д-р Пенева е широко призната като утвърден експерт, а от друга страна, създават възможности за интензивна обмяна и съответно за усъвършенстване на предлаганите решения. Взаимодействието между теория и практика, между аналитични търсения и практически възможности е отличителна характерна черта на научната дейност на д-р Пенева.

Значимата в количествено и преди всичко в качествено отношение научна продукция, която е представена за участие в конкурса, е резултат от факта, че Теодора Пенева е много активен изследовател и експерт.

3. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата, ясна характеристика на научните приноси

Представената справка за научните приноси демонстрира основните посоки на научната дейност на д-р Пенева и в двете направления: енергийна бедност и патронажна грижа.

Д-р Теодора Пенева е утвърден, водещ изследовател в областта на енергийната бедност в България. Научната ѝ дейност в това отношение едновременно представлява систематична оценка на състоянието и очертава ясни ориентири както за бъдещи изследвания, така и за подобрения на политиките в областта. Хабилитационният труд представлява сериозно промислено и задълбочено изследване, което се отличава с ясно формулирани и убедително аргументирани тези при впечатляваща палитра от разработени теми и подтеми. Поспециално и синтезирано като основни приноси бих посочила:

- Разработените оценки за равнището на енергийна бедност у нас по утвърдени индикатори на разходния подход за измерване предоставят съществени възможности за по-нататъшни анализи и мониторинг. Поредица от собствени разработки на д-р Пенева значително обогатяват съществуващите бази данни и създават много важна и несъществуваща досега информационна основа.

- Предложените методика за определяне на официална линия на енергийната бедност в страната, препоръчаните възможни дефиниции на „енергийна бедност“ и „уязвими потребители“, са изключително важни както в аналитичен, така и в практически план. Д-р Пенева добросъвестното и иновативно търси и формулира национално адаптирани варианти за определяне на енергийната бедност у нас.

- Фокусът върху възможности и препоръки за намаляване на енергийната бедност има ясно изразен научно-приложен смисъл и демонстрира последователна логика от научен анализ до необходими адекватни социално-политически мерки. Систематизирането, анализа и препоръките по отношение на състоянието, политиките и политическите мерки към енергийната бедност в страната са друг несъмнен принос.

Считам цялостните постижения на д-р Пенева по отношение на енергийната бедност у нас за изключително полезни както в академичен, така и в практически план. Мисля, също така, че те са широко признати от различни заинтересовани страни.

Важно е да се отбележи и приносният момент по отношение на патронажната грижа. Като анализира текущото състояние на нормативната рамка и на основата на емпирично изследване, д-р Пенева предлага оптимизиране на съществуващия модел чрез стабилизиране и разширяване на услугите и подобрене на ценовите равнища.

4. Отражение на научните публикации на кандидата в академичната литература

Представените от кандидата в конкурса установени цитирания, както в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, така и в монографии и колективни томове с научно рецензиране, надвишават значително минималните изисквания според ЗРАСРБ, правилниците към него и изискванията на ИИИ-БАН.

Убедена съм, че анализите на д-р Пенева в качеството ѝ на утвърден водещ изследовател и експерт в областта на енергийната бедност у нас са много полезни и много използвани от различни заинтересовани страни. Предполагам, също, че това още повече ще се увеличава в бъдеще с необходимите социални промени и зеления преход.

5. Препоръки

Д-р Пенева е изключително целенасочен социален учен – трудовете ѝ демонстрират ясно очертан последователен фокус, интензивна аналитична и емпирична дейност, търсене на отговори на социални предизвикателства, ясно формулирани политически предложения. По отношение на енергийната бедност те представляват цялостен и завършен научен резултат.

Същевременно, се надявам, че Теодора Пенева ще продължи интензивната си научна дейност по отношение на енергийната бедност и в тази връзка е моята препоръка за бъдещо разширяване на аналитичната перспектива към взаимните влияния между енергийната бедност и цялостния социално-икономически контекст, оформен от публичните политики.

По-конкретно, например, зависимостта на енергийната бедност от по-широки процеси като структуриране, управление и либерализация на услугите от общ икономически интерес, функционалната обусловеност на така наречената линия „на риск от бедност“ от произведените социални неравенства, взаимната зависимост и влияние между различни подобласти на социалната политика като например социално подпомагане, мерки на пазара на труда, жилищна политика, здравеопазване и т.н. Генератори на енергийна бедност могат да са, и често са, по-широки структуроопределящи процеси в обществото и стоящи зад тях публични политики. Социалната политика може да ограничава, но трудно може да провежда цялостни адекватни решения срещу различни типове бедност, ако други политики интензивно ги произвеждат.

6. Заключение

Имайки предвид цялостната научна дейност, качеството и обема на научноизследователската работа на Теодора Пенева, научните ѝ приноси и тяхната значимост, ги оценявам напълно положително и убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури на конкурса да препоръчат на Научния Съвет на Института за икономически изследвания при БАН да избере единодушно главен асистент д-р Теодора Пенева на академична длъжност Доцент в секция „Макроикономика“ на ИИИ - БАН.

Септември 16, 2023

Гр. София

Доцент Мария Желязкова